

אזור הצפון

החרמון

מלכות החרמון

להקת פיקוד צפון

מילים : יובב כץ

לחן : אפי נצר

ביצוע להקת פיקוד צפון 1967

בהר החרמון, התאספו חיילי להקה צבאית סביב הפזמונאי של השיר "מלכות החרמון", יובב כץ, והאזינו לסיפור שמאחורי השיר. "אני הייתי קצין סיור של סיירת ג'יפים שלחמה בסיני, בתקופת מלחמת ששת הימים. היו קרבות מאוד קשים, כשאנחנו שומעים ברדיו על כיבוש רמת הגולן, שמתו את עצמי בדמיוני פה", סיפר להם.

השיר "מלכות החרמון" היה להיט גדול בשנות ה-60 המאוחרות, אחרי כיבוש החרמון במלחמת ששת הימים. ב-6 באוקטובר 1973, יומה הראשון של מלחמת יום הכיפורים, נכבש המוצב הישראלי ע"י הסורים. צה"ל ספג אבדות רבות בניסיון להחזירו לידי. אובדן מוצב החרמון גרם זעזוע בישראל. השיר "מלכות החרמון" לא נוגן בתחנות השידור הישראליות בעת מלחמת יום הכיפורים. בליל ה-21-22 באוקטובר 1973, כשברור היה כי מוצב החרמון חוזר לידיים ישראליות, התקשר דובר צה"ל לתחנת הרדיו גלי-צה"ל וביקש להשמיע את השיר, עוד לפני שנמסר מידע על הכיבוש עצמו. לפעמים מקדימים השירים את החדשות.

מטרות 1

1. להכיר את האזור הגאוגרפי ואת המושגים הגאוגרפיים המוזכרים בשיר וללמוד את האזורים המתוארים

2. להבין את המבנה הגאוגרפי ואירועים הקשורים בו

3. להבין את הקשר בין הסיפור שמאחורי השיר ללחן השיר

מהלך השיעור

השמעה והקראה של השיר "מלכות החרמון" ודיון על המושגים המופיעים בו.

הקרנת תמונות ומפה של אזור הר החרמון.

שאלת פתיחה:

- מה אתם יודעים על הר החרמון?
- למה החרמון נחשב לנקודה אסטרטגית?
- אילו מאפיינים טבעיים ייחודיים יש להר?
- מה האקלים בהר?
- מה הנוף הניבט מההר?

- קראו את מילות השיר מדוע לדעתכם נקרא השיר מלכות החרמון? איזו תחושה יש למי שנמצא במקום הכי גבוה במדינה?
- איזו כותרת מתאימה ביותר: שיר אהבה, שיר מלחמה, שיר נופי הארץ
- מלאו בטבלה את המילים המתארות את הנושאים בשיר:

מלחמה	אהבה	נופי הארץ

לחן השיר המקורי נכתב בסגנון הוואלס.

וואלס הוא ריקוד זוגות פופולארי במשקל משולש, שמקורו ככל הנראה בגרמניה. הריקוד היה אחד הפופולריים באירופה של התקופה הרומנטית, החל מהמאה ה-18, ולמעשה רוקדים אותו עד היום, בחתונות ובמסיבות של החברה הגבוהה.

ראו דוגמא לריקוד וואלס: [ריקוד וואלס](#)

- לאיזה משלושת הנושאים בשיר מתאים סגנון הוואלס?
- מדוע לדעתכם בחר המלחין בסגנון ריקוד זה להלחין את השיר?
- האזינו שוב לשיר ונסו לנוע בקצב הוואלס.

הקרנת סרטונים:

[סרטון על אתר החרמון](#)
[על החרמון בשביל הסיפור](#)

- כתבו 3 עובדות בעקבות הצפייה בסרטון/בסרטונים.
- מה מיוחד בהר החרמון? איך נראה נוף ההר?
- אם ביקרתם בחרמון, שתפו בחוויה מהביקור; ציינו באיזו עונה בשנה ביקרתם.

חלוקה ל-4 קבוצות :

קבוצה 1 : גבולות ומדינות שכנות

חפשו במקורות מידע שונים וענו על השאלות הבאות :

- היכן מיקומו של הר החרמון ביחס למדינת ישראל?
- מה גובהו המקסימלי של הר החרמון?
- מי הן המדינות הגובלות עם החרמון?
- למה דמשק מוזכרת בשיר?
- מדוע ישראל, לבנון וסוריה שואפות לשלוט בפסגת החרמון?
- אלו יישובים בישראל נבנו על מורדות החרמון?

קבוצה 2 : מקורות מים

חפשו במקורות מידע שונים וענו על השאלות הבאות :

- כתבו ארבעה פרטי מידע על נחל הבניאס והכנרת המופיעים בשיר.
- מה מסלול זרימת מי החרמון המגיעים לכנרת?
- מה חשיבות הבניאס והכנרת כמאגרי מים?
- מה המרחק בין הבניאס לכנרת? ובין כל אחד מהם לחרמון ? מדדו בעזרת קנה המידה במפה.
- נסו לאתר את מאגרי המים בגולן ולהסביר כיצד משמרים את המים באזור גבוה (רמה) לפני זרימתם לכנרת.

קבוצה 3 : אקלים וטבע

חפשו במקורות מידע שונים וענו על השאלות הבאות :

- מה גובה פסגת הר החרמון?
- כמה ימי שלג יש בממוצע בשנה בחרמון?
- מדוע המשקעים היורדים בחרמון הם על פי רוב שלג?
- מה ההבדל במזג האוויר בין החורף לקיץ?
- בדקו באתר של השירות המטאורולוגי הישראלי כמה משקעים יורדים באזור החרמון בפרט והגולן בכלל. תוכלו להשוות לאזור מגורכם.
- מה גובה פסגת התבור ומה גובה פסגת הגלבוע? האם גם בהם יורד שלג מידי שנה? מדוע?
- האם ניתן לראות את הגלבוע / התבור מפסגת החרמון ? נמקו

קבוצה 4 : הכירו מושגים גאוגרפיים המופיעים בשיר

הדגישו את המושגים הגאוגרפיים המופיעים בשיר
והסבירו כל אחד מהם, גם בהקשר מילות השיר.

- רוח - מה מיוחד ברוחות הצפון והחרמון?
- שחר - מה הכוונה שהלילה נמלט מפניו?
- מה ההבדל בין ערפילים לעננים?
- מהו כוכב? תנו דוגמא.
- כיצד נוצר שלג? ומה מייחד את הפתיתים?
- מדרונות החרמון- האם הם תלולים או מתונים?

פעילות סיכום

כל קבוצה מציגה את המידע שאספה בדרך שתבחר :

-יצירת סרטון/מצגת משותפת

-הכנת משחקים וחידות.

-כל קבוצה מלמדת את הקבוצות האחרות את המידע שרכשה.

נספח למורה :

גובה החרמון "הישראלי" 2,236 מ' מעל פני הים

גובה החרמון הסורי 2,814 מ' מעל פני הים.

מיקום : צפון רמת הגולן

אזור משולש הגבולות עם סוריה ולבנון. במלחמת חרבות הברזל, בסוף שנת 2024 התמוטט השלטון בסוריה וישראל כבשה את "החרמון הסורי" בשל חשיבותו האסטרטגית ויכולת השליטה ממנו למרחב.

[בריינפופ הר החרמון](#)

[מפל הבניאס פורטל](#)

[צפון הארץ בפורטל](#)

[מים בישראל בריינפופ](#)

שימו לב למילים החמות המודגשות בשיר, המיועדות להרחבה או להסבר נוסף – עבדו יחד עם התלמידים על הבנת המשמעות והקשרים שביניהן.

מלכות החרמון

להקת פיקוד צפון

מילים : יובב כץ

לחן : אפי נצר

קיים ביצוע נוסף לשיר זה

כל המילים השמחות
פרצו, שוב, בהורה סוערת
טיפסנו עם כל ה**רוחות**
אל **פסגת החרמון** הזוהרת

עם **שחר** הלילה נמלט
טובע העמק באור
דמשק באופק נבלעת
גלבוע נושק ל**תבור**...

לו היית לידי
לו את כאן, לו את כאן...
הייתי נושאך על כפיים
מעל **ערפילים**, ערפילים **וענן**
לקטוף **כוכבים** בשמיים.

אילו היית כאן איתי
הייתי נותן לך מזכרת
את כל האורות, חמדתי
מהבניאס ועד ה**כינרת**

הייתי מגיש לך מלכות
טובלת בים של זהב
משלג הייתי תופר לך
שמלה לבנה כשנהב

לו היית לידי...

היינו גולשים ב**מדבר**
היינו שוטפים עם הרוח
שותקים בחדוות תימהון...
ונושקים זה לזו לקינוח

...

הרחבה למורה למוזיקה

- באיזו מילה הצליל הכי גבוה בשיר?
- מדוע לדעתך בחר להבליט מילה זו?
- באיזה משקל השיר?

ראו מהו הוואלס?

- צפו בסרטונים בקישור הקודם. מהו אופי הוואלס?
- האם לדעתך הוואלס מתאים לאופי השיר?

התחלקו לשתי קבוצות קבוצה אחת תקיש את הפעמה הכבדה (הראשונה בכל תיבה) והקבוצה השנייה תקיש את שתי הפעמות הקלות. כשהמורה אומרת "הופ" החליפו בין תפקידי הקבוצות.

ועכשיו נסו לנגן יחד עם השיר.

הקשיבו לביצוע העכשווי של להקת פיקוד צפון ביצוע להקת פיקוד צפון 2024

- מה שונה בביצוע זה?
- באיזה משקל הוא מבוצע?

השוו לביצוע המקורי של להקת פיקוד צפון : ביצוע להקת פיקוד צפון 1967

<u>ביצוע להקת פיקוד צפון 1967</u>	<u>ביצוע להקת פיקוד צפון 2024</u>	
		ביצוע (סולנים להקה)
		פתיחה
		מהירות
		משקל
		כלי נגינה
		ביצוע מועדף ומדוע?

שאלת A.I

נסו לתאר בפרומט בהנחיות צלצ'אט (פרומפט) את כל הנופים המתוארים בשיר ונסחו כיצד מרגיש המשורר.
בקשו לייצור תמונה המתארת את הנופים יחד עם הרגש.

